

Feria de Toros

STIJN VAN DER LOO

Regisserend schakeltechnicus bij sportevenementen met een specialisatie in Darts, zo is het precies te omschrijven wat ik doe, maar vertel dat maar eens in vloeiend of minder vloeiend Spaans aan een dronken dame op leeftijd die me dat nu al voor de tweede keer vraagt.

'Cineasta,' zeg ik dus maar. In-between-jobs laat ik weg. In-between-woningen laat ik ook weg. En in-between-vriendinnen laat ik al helemaal weg. Hupsakee. De pijlers van een mensenleven: werken-wonen-liefde. Mijn leven is in-between-alles. De enige pijler die zich staande houdt is deze barkruk, waarop ik al een tijdje zit, in een onooglijk kroegje, hartje Madrid, in de straat pal tegenover het vijfsterrenhotel waarin ik logeer.

'Cineasta!' bast de dronken dame luid, met opgeheven armen, door de kroeg. Ze knippert met haar ogen en schudt haar hoofd, alsof ze ervan duizelt, van dat woord. 'Ci-ne-asta...' Dan laat ze haar armen zakken en verzinkt in gemompel.

Zelf zou ik mijn eigen beroep niet als iets duizelingwekkends willen beschouwen. Alhoewel er de laatste jaren steeds meer camera's op de evenementen worden ingezet – dat geeft soms wat te duizelen, met name voor de regisserend schakeltechnicus, is Darts niet meer dan een eenvoudig spelletje, waar een goed regisserend schakeltechnicus zijn hand niet voor omdraait. Het werk bestaat uit het over de headset aansturen van een paar cameramannen en het schakelen van de beelden. Je moet de spelregels kennen, natuurlijk, anders heb je je camera's niet op de juiste single, double of triple klaarstaan, en als er iemand in het vak ernaast gooit terwijl je net dramatisch aan het insluiten bent op triple

twenty, geeft dat best wel wat paniek, maar voor de rest is het behoorlijk duizelingloos werk, oftewel 'oersaai', volgens mijn ex. Ik heb haar weleens meegenomen naar een klus en zij vond dat ik alleen maar zat te kletsen. Je moet ook veel praten, dat is waar, daar heeft ze misschien geen idee van. Je moet de cameramannen aansturen en attenderen op een schakeling en de schakeling zelf benoemen. Oersaai geklets, volgens mijn vriendin.

Het enige wat je echt niet moet doen is niet op de klus verschijnen. Ook al heb je nog zulke goede redenen om in een andere Europese hoofdstad (Madrid) te zitten dan die waar het Darttoernooi wordt gehouden (Amsterdam), bijvoorbeeld omdat je relatie is uitgegaan en het huis van je ex is en jij er dus uit moet en je besluit om een tikje dramatisch op stedentrip te gaan en in dure vijfsterrenhotels te gaan zitten net zolang tot zij beseft, tja, wat eigenlijk... Tot zij beseft dat je he-le-maal niet saai bent, maar juist avontuurlijk!

De dronken dame giet met trillende hand haar verse borrel naar binnen, geconcentreerd om niet te knoeien. Ze knoeit dan ook nauwelijks. Hooguit houdt ze het kelkje iets eerder scheef dan dat ze er al met haar onderlip bij is, maar niemand in dit café die zich daaraan stoort. Die paar oude mannetjes die hier zijn zitten allemaal naar de tv te kijken en de barman poleert beroepsmatig gelaten zijn glazen.

Die televisie hangt hoog in de verste hoek van het café, een ouderwetse kolos, waarop de sport van deze streek wordt getoond: stierenvechten. Deze week is het Feria de Toros, en de televisie zendt non-stop de wedstrijden uit. Feria de Toros, het staat met grote hoofdletters op een vel papier voor het

raam. Komt dat zien! Feria de Toros. Er zijn een stuk of wat oude mannetjes opaf gekomen, één dronken dame en ik. Stierenfeest. Zojuist hebben we er twee afgeslacht zien worden.

De oude mannetjes volgen de wedstrijden nauwkeurig en geven mompelend commentaar, maar af en toe ontwaakt het oude vuur. Dan barst er een loeiend hees geschreeuw los uit de oude strotten en kijkt zelfs de barman op. Dat is als er een stier mooi tegen de vlakke gaat. Want we kunnen het een wrede sport vinden, er schuilt wel wat schoonheid in wreedheid, dat viel me ook al op bij mijn ex, toen ze me het huis uitzette. Het is in het leven niet anders dan in de sport. Het is winnen of verliezen en de meeste sympathie brengen we nou eenmaal op voor de winnaar. De verliezer willen we nog eens de grond intrappen, ik weet ook niet waarom het zo werkt, het is gewoon zo. Het leven is een machtstreffen en je kunt er beter als winnaar uit tevoorschijn komen dan als verliezer.

Eigenlijk was ik graag een player geweest, zoals dat zo mooi ondeugend heet, maar dat is er nog niet echt van gekomen. Ik bedoel natuurlijk niet Dartplayer, dat kan ik regisseren en schakelen maar niet spelen, ook al zo'n punt volgens mijn ex. Je praat over iets waar je geen verstand van hebt, zegt zij dan. Maar het is niet waar dat ik er geen verstand van heb. Ik speel het zelf alleen niet. Dat roep ik dan, maar het overtuigt haar niet.

'Camera twee klaarzetten, we gaan over totaal naar jou, camera drie, sluit maar in op de triple... Mooi zo, en vast, over op camera drie. En daar komt de dart, pok, precies erin.

Goed zo, jongens. Op Barney kunnen we bouwen. Camera één, kijk alvast het publiek in, zoek maar een mooie vrouw, of een spandoek...' Het is intensief werk, al heeft het inderdaad niet het artistieke van de echte cineast en ook niet het sportieve van de echte sporter, daar heeft mijn ex wel gelijk in. Het is eigenlijk meer werk-in-between.

Maar toen ik niet op de klus verscheen zaten ze plotseling zonder regisserend schakeltechnicus. De woede waarmee de productie leider aan de telefoon hing laat zien hoe onmisbaar een regisserend schakeltechnicus is, vooral tijdens een toernooi aan het begin van een live-uitzending.

'Ik ben er niet,' zei ik. 'Ik zit in Madrid. Vanwege privé-omstandigheden...' Dat nam hem niet voor me in. Hij schreeuwde dat ik niet meer terug hoefde te komen. Dat geeft aan dat een functie onmisbaar mag zijn, maar dat een mens inwisselbaar is. Het verwarren van de functie met de mens is een vergissing die veel mensen maken. Brave werknemers verwarren zichzelf met hun werk. Zo kunnen ze bijvoorbeeld denken regisserend schakeltechnicus te zijn, om maar iets te noemen, in plaats van te beseffen dat ze dat helemaal niet zijn, dat ze alleen maar per ongeluk die functie uitoefenen. Even. Tot een ander het moeiteloos overneemt. Ik beging diezelfde vergissing. De aanleiding van mijn gedwaal door Europa was natuurlijk die kleine teleurstelling in de liefde, die ik te verwerken had. Ik wil er niets meer over zeggen, behalve dat ik ook daarin mijzelf misschien wat had verward met de functie die ik uitoefende, namelijk de functie van man, zogezegd. En voor die functie zijn objectief gezien nou eenmaal heel wat meer gegadig-

den dan voor die van regisserend schakeltechnicus, waar of niet? Wat een instinker om te menen dat die functie mij toekwam... Er was natuurlijk allang een ander. En wat had ik haar ook te bieden? Het huis stond op haar naam. Dat is niet de beste wedstrijdpositie, zogezegd. Een tactische blunder van jewelste, ze smeedt me zo het huis uit (nee, ze wees me de deur, want ze is heel beschaafd) en ik stapte prompt op het vliegtuig en vloog naar Madrid, bekijk het maar! Met haar creditcard, trouwens, had ik dat al verteld?

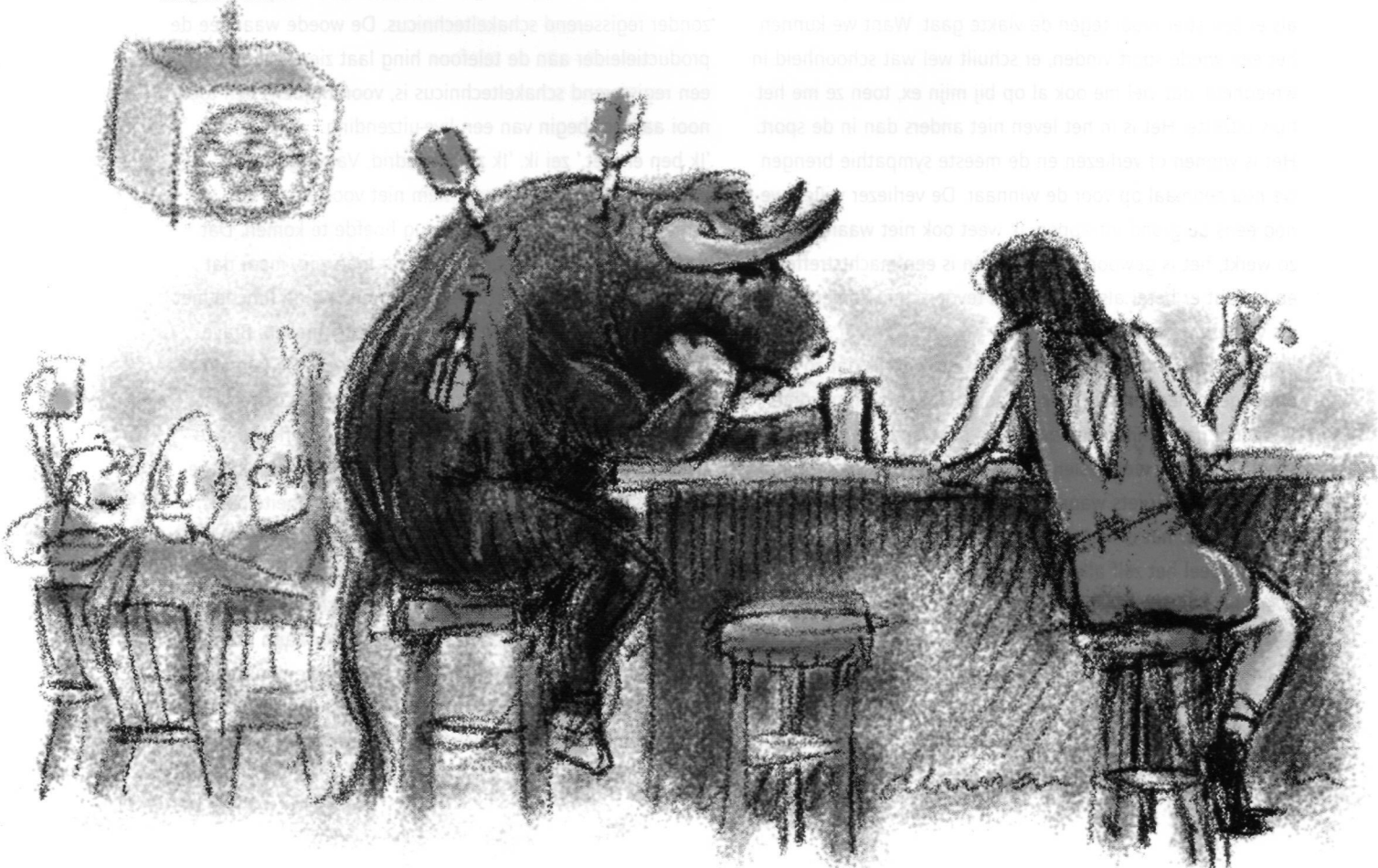
'Gusta de Toro, Cineasta? Hou je wel van stieren? Ik ook! Yo también!' Ze begint diep en donker te lachen. De barman mag dan een beroepsstoïcijn zijn, hij werpt me een blik van verstandhouding toe en grauwt iets naar haar, waarna ze weer terugschuiert naar haar eigen kruk en haar gemompel hervat. 'Een oude prostituée,' komt hij me toevertrouwen bij het bijschenken van mijn glas. 'Ze heeft geen clientela meer.'

Het probleem met mij is dat ik te aardig ben. Ik ben een aardig jongen. Daar kom je niet ver mee. Te invoelend. Nu

ook weer. Ik voel me rottig om die dronken dame. Maar het leven is een wedstrijd. En aardig zijn in een wedstrijd, dat werkt niet. Je zult de ander moeten vertrappen, als een kakkerlak, of overhoopsteken, als een halve ton vlees, zo leert ons de sport. Daarna pas is er plaats voor een aardig woord, een milde bespiegeling. Never concern about your opponent when you need a double thirteen, is een gevleugelde uitdrukking bij het darten. Dan smijt je er geheid naast, ik heb het maar al te vaak zien gebeuren.

Een gejuich stijgt op uit de tv-hoek en we zien de stierenvechter, een jongen nog, blijkbaar de favoriet van de week. Zijn geboortejaar verschijnt in beeld, tweeëntwintig is hij, en hij is geboren in Frankrijk. Grimmig kijkt hij naar de stier, zijn mythische opponent, close-up in beeld. De cameravoering bij Darts mag geavanceerd heten, bij het stierenvechten doen ze er niet voor onder. Met heuse topshots uit de nok van de arena en een leader met animaties, waarin getallen bij alle poorten opspringen, één tot en met negen en zeven is de Puerta Grande, en in het midden van de arena zien we de posities van de spelers van deze wedstrijd: de banderillos,

Illustratie: Demian.



de stier en de matador. Die helemaal in het midden, met de rode lap, is de toreador. Je steekt er onmiddellijk een hoop van op, als argeloze toerist, van zo'n volksculturele sport. Voor elke wedstrijd wordt een kort portret van de matador getoond, zijn leefomstandigheden, we zien hem in het flatje met zijn ouders, bij wie hij woont. Daar bereidt hij zich voor op zijn grote gevecht. Uit een kast met lakens en dekens haalt hij zijn stierenvechterspak en moeder en zus helpen hem met aankleden en opdoffen. Het schijnt dat die jonge jongens het gaan doen om kapitaal te maken. Dat levert ze veel respect op van de familie, zoals kapitaal maken altijd en overal op de wereld respect van de familie oplevert: een echte drijfveer. Mijn ex vond ook dat ik kapitaal had moeten maken in plaats van dat gevegeteer wat ik deed in haar huis met mijn kletsbaantje. Kreeg je maar per woord betaald, zuchtte ze weleens. Voor mijn ex is kapitaal belangrijk. Op de televisie wordt ondertussen, in afwachting op de confrontatie van mens en dier, woest geschakeld. Daar is een collega driftig bezig. Van de topshots naar de animatie en dan weer op het gezicht van de toreador, close-up op de hand aan het gevest, scherp te verlegging naar de stierenkop in de verte, medium totaal op de posities, slow motion op het gezicht van de toreador, we zien een zweetdruppel, gedraaid met een mooie lange lens met kleine scherpte diepte, kortom, hier gebeurt wat! Een echte schilder, die collega, een kunstenaar! Terwijl zich de strijd van de grote favoriet tegen het mythische dier begint te ontrollen komt de dronken dame nogeens van haar kruk gestommeld. 'Waar logeer je, Cineasta?' vraagt ze. Ik wijs uit het raam naar het vijfsterrenhotel tegenover.

'Daar heb ik veel gewerkt,' zegt ze een beetje treurig en ze glimlacht mij met ontblote donkere tanden onderzoekend toe, want je weet tenslotte maar nooit. Leer haar de avontuurzoekers kennen, ze had er haar hele clientela mee volzitten. Maar in de televisiehoek is de commotie nu flink aan het toenemen. We kijken naar het scherm en zien de matador met zijn rode lap in gestileerde pose klaar gaan staan voor het eindspel. Hij heeft beter door dat hij vol op zeven camera's is dan de gemiddelde darter. Hield hij net nog zijn steekzwaard met afgekromde punt achter zijn been verborgen, zogenaamd om de stier, dat dulle dier, niet te laten zien wat komen gaat, nu kijkt hij er vervaarlijk overheen, de camera sluit close in op zijn gezicht, zo grimmig als hij maar kan met zijn zachte nooitgeschoren jongenskaken. Hij grauwt, trekt gezichten met onderbeet en schokschouder, een soort fladderen, als een nerveuze roofvogel. Duidelijk een met uitstekend cameragevoel, zoals wij dat noemen. Hij weet dat-ie in beeld is, geen twijfel aan, er is geen dier dat schokschoudert vlak voor de aanval, dan is die prooi er allang vandoor. Dat kan alleen als je prooi een mannetjeskoe is die al generaties lang niet doorheeft hoe die te grazen wordt genomen, hoe ze hem mis laten steken in die plagerige lap... Zo'n beest zou eens flink opzij moeten steken, onverwacht, reken maar dat-ie hem dan heeft, die knaap, maar hij komt er niet op, het zit niet in zijn genen. Geen enkele evolutie op dat vlak. Daar staat onze knaap te bekkentrekken en te grommen... Probeer het eens tegen een leeuw, vent, denk ik, die zal vast niet zo gediensig in die lege lap van je blijven opkoppen, waar of niet? Bovendien heeft zo'n beest zijn klauwen nog,

gelijke wapens, zogezegd, tegen dat gemene zwaardje dat onze held daar tot op ooghoogte optilt en waaroverheen hij naar de stier loert.

De camera's ondertussen doen er alles aan om deze tegenstander een dreigende uitstraling te verlenen. Ze nemen de dulle ogen in beeld, - die al versuft staan van de dolken in de nek en ook al van dat eerste ding, een smerig soort diepstekige punaise die de staljongens er nog in de stal, vlak voor opkomst, in rammen, met vrolijke blauwwitte guirlandes, kleuren van de streek - met die versufte ogen frontaal in beeld zoomen ze in, spanningsverhogend effect.

Dan steekt de knaap toe, schitterend op zes camera's, dat gaan we dadelijk nog vanuit alle hoeken opnieuw zien, in de vertraging, de strijd tussen mens en dier, de heroïsche strijd, gewonnen door de mens. Hij steekt toe, diep tussen de schouderbladen van het dier, (de triple twenty!), zoals het hoort, recht in het hart. In slow motion zien we het bloed opspatten, pure poëzie.

'Het is gedaan,' zegt de barman en hij begint een nieuw glas te poleren.

De camera gaat al terug naar het totaal, het meest gevaarlose standpunt. We zien het publiek klappen en juichen, sommigen zetten blikjes bier aan hun mond en beginnen te dansen op de muziek die is losgebarsten uit een dweilorkestje.

De stier is ondertussen nog volop in zijn doodsstrijd gewikkeld, hij springt verschrikt naar voren, zakt dan door zijn voorpoten, richt zich weer op en zakt opnieuw door. Hij probeert achter zich te bijten, die povere graseter, en probeert dat ding eruit te schudden, een dolk in het hart, jongen, dat red je niet, dat gaat nooit lukken... Het is gedaan, ouwe lobbes, en de camera zwenkt definitief terug op het totaal.

In gedachten zie ik mijzelf de boel afschakelen, de cameramannen bedanken, 'het was mooi scherp vandaag, jongens,' mijn koffertje pakken en in de auto naar huis rijden. 'Hoe was je dag,' zal ik vragen aan mijn vriendin en ze zal zeg-

gen: 'saai.'

In mijn zak voel ik haar creditcard. Ik bestel nog wat en geef meteen een rondje aan allen voor de goede afloop van de wedstrijd. 'Olé, Cineasta,' schreeuwt de dronken dame enthousiast en er wordt geproost, in de lucht, op mij. Het heeft me energie gegeven, de wedstrijd, ik kan niet anders zeggen, ik voel me avontuurlijk, het komt vast ook door het virtueuze camera- en schakelwerk.

Op televisie zien we de torero nog op 'zijn' stier aflopen, bedrukt als een vriend, een lichte verslagenheid in zijn blik: we hebben geduelleerd, makker, en ik moest de sterkste zijn, ik moest je doden... Hij leeft als het ware mee, het lijden van de stier, nietwaar, het is altijd weer een melancholiek moment, een banderillo snijdt een oor af en brengt het de matador, met gepaste eerbied, een trofee. In beeld verschijnen een paar geschokte, misschien geroerde meisjes in beeld. Jonge meisjes, die op de tribunes zitten, met gefronste wenkbrauwen: in de war geraakt, geroerd, betoverd! Hun held, hij heeft het gedaan, hij heeft gestreden en het gevaar overwonnen, de tegenstander gedood... Hun vrouwenhart is groot van mededogen en pijn, maar ook van genot, eerlijk is eerlijk, diep van binnen, zo geheim dat ze het misschien zelf nog niet eens weten. Volkomen open zijn ze nu, die schitterende kinderen, één en al ontvankelijkheid, geschrokken, bedroefd, met de rilling van heroïek, de betovering van een gevecht van leven op dood, hun prachtige bedrukte ogen gericht op hun held. Goed gevonden shot van die cameraman, trouwens, één blik in het publiek op een mooi meisje scheelt al een procent of wat in de kijkcijfers, iedereen in onze branche weet dat.

De stier, ondertussen, vecht nog voor zijn leven, spartelt, probeert zijn hoofd naar achteren te slaan, iets in zijn nek zit hem in de weg, maar hij is al definitief door zijn knieën gezakt, en terwijl hij nog vecht en worstelt en leegbloedt, verschijnt in een kleurrijke balk onder hem op beeld de naam van de matador, van zijn banderillo's en de punten die hij met zijn sport heeft verdiend. Van de stier staan de kilo's

vermeld: vijfhonderd. En dat lazert nu allemaal om, plots log, dood. *Het is gedaan. In het gele zand glinstert rood bloed.* Stierenfeest. Feria de Toros!

De oude mannetjes, wat zijn ze gemiddeld klein, trouwens, hier in Madrid, gaan op rij naar de plee en groeten me. Ze hebben van mij gedronken, ik ben nu een van hen. De dronken dame vermaakt zich met die mannen in de rij. Ze roept lachend schunnige dingen mijn kant op die ik niet versta en wijst op haar kruis: problema met de prostata! Ze giert van pret. Het is vanavond stierenfeest.

Mijn ex. Zou ze op een afschrift van haar creditcard al hebben gezien in welk hotel ik zit, welk vliegtuig ik heb genomen? Ik schud haar van mij af, ze betaalt mijn drankjes en ik ga de kroeg uit. Als ik de straat oversteek naar mijn hotel, komt de dronken dame achter me aangewankeld. 'Hé, Cineasta...' Bijna zwikt ze van haar hakken, ik vang haar op en ondersteun haar een paar passen. Ze wankelt aan mijn arm met me mee en wijst me de nachtingang. 'Ola Marilène,' begroet de nachtportier haar routineus. Hoe soepel kan het allemaal ook lopen in het leven, waarin het avontuur ons overkomt zonder dat we er iets voor ondernemen. Dat is het echte leven, we moeten volgen waar het ons leidt. Ook al voert het ons in de armen van een oude dronken dame met donkere tanden en een stem als een grindschip dat wordt gelost. Wie is er hier nou saai. Het is stierenfeest! Goed zo, Cineasta! Hit the bull's eye, zeggen wij bij Darts.

Camera twee, overshoulder, two shot, ruim maken, dan topshot van de liftlobby, twee mensen tegenover elkaar, de oude vrouw steekt haar hand uit en streelt het gezicht van de jonge man. Point of view vanuit man, close op oude dame. Hij mompelt zijn vraag, de oudste vraag ter wereld: of ze ook creditcard accepteert.

Terug op topshot, twee mensen tegenover elkaar, de liftdeur gaat open, Grande Puerta 7, ze stommelen uit zicht.

De functie van een topshot is een goed overzicht te geven van spel en spelers. Hier de banderillo's, daar de toreador en dat is de stier. Het levert een beter begrip op van de wedstrijd. In het leven zelf is zo iets lastiger. We krijgen geen kans om onze situatie vanuit een topshot te bestuderen, zijn teveel onderdeel van de scène. We kunnen niet zien wie we zijn, we kennen onze functie in het spel niet. Zo kan het ons overkomen dat we bijvoorbeeld denken dat we de toreador zijn, maar in werkelijkheid zijn we de stier. Daar komen we te laat achter, om precies te zijn pas de volgende ochtend aan de receptie, als blijkt dat we de creditcard van onze ex nergens meer kunnen vinden. Staan we daar verdwaasd uit onze dulle ogen te kijken, de koele receptionist, de banderillo, wacht minzaam, aan woede hebben we niets meer.

ADVERTENTIES

 luycks gallery

hedendaagse kunst, Tilburg
www.luycksgallery.com

Museum Slager

Opgericht 25 oktober 1968

www.museumslager.nl

acht schilders uit één familie in een
museum in 's-Hertogenbosch

CiST

CULTUUR IN SCHOOL TILBURG

Samenwerking in cultuureducatie
www.cist.nl

